

דף מ.

אור"ח סימן תקטו פעיף ה

עין משפט א.ב.

ה. ח. דבר שאין במינו במחובר ואינו מחוסר צידה ^פ, אם בא בתוך התחום מותר לכל, ואם באו מחוץ לתחום ^צ אסור לאכלן למי שהובאו בשבילו ^ק וכן לכל בני ביתו ^ר, אבל מותר לו לטלטלן ^ש בתוך ד' אמות ^ה או בתוך העיר שמוקפת חומה ואחרים מותרים גם לאכלם, ולערב יו"ט הראשון צריך זה שהובאו בשבילו להמתין בכדי שיעשו.

הגה: ומותרים אח"כ גם לנוהגים להחמיר ^א בשאר דברים.

אור"ח סימן תקצא פעיף א

עין משפט ד.

א. יתפללו הצבור בלחש תפלת מוסף ^ב ט' ברכות וגם הש"ץ יתפלל

ו גם למי שלא הובאו בשבילו צריך כאן בכדי שיעשו כיון שנעשתה בדבר מלאכה דאורייתא, לא כן בהובא דבר מה מחוץ לתחום בלי שנעשה בו איסור מלאכה מן התורה נאסר רק למי שהובא בשבילו בכדי שיעשו אבל לאחר מותר בו ביום כמבואר בסעיף ד'. ^פ. או שניכר שלא נלקטו היום כגון שהם כמושים. ואינו מחוסר צידה, כגון של עכו"ם שאינם צריכים הכנה כמ"ש בסי' תצ"ז סעיף ט"ו.

^צ. ו אפי' מחוץ ליי"ב מיל ואפי' למ"ד שאיסור תחומין מן התורה, כיון שלא מפורש בקרא לא החמירו בו רבנן. מ"א ס"ק י"ח.

^ק. ו כתב רש"י בביצה כ"ה ע"א, לא שמעתי טעם מקובל מדוע לו אסור ולאחרים מותר דאם משום מוקצה מדוע מותר לישראל אחר, ואם משום שנעשה בו איסור מדוע לאחר יהיה מותר דנכרי שהדליק את הנר בשבת אם בשביל ישראל אסור ולא חילקו בינו לבין חברו, וכתב די"ל שלגבי איסור תחומין דרבנן לא החמירו כולי האי ודיין שאסרוהו על זה שהביאו בשבילו. ט"ז ס"ק ט'.

^ר. ו דמסתמא אדעתא דכולם הביא שיודע שאין הבעל הבית אוכל לבדו, לבוש. וגם אורחים אם הם סמוכים על שולחנו תדיר הרי הם כבני ביתו, ואסורים לאכלם בו ביום, ועיין במ"ב אות מ"ו ובשער הציון.

^ש. כיון שמותר לישראל אחר אין לו דין מוקצה ליאסר בטלטול. ט"ז ס"ק י'.

^ת. לפי שחפצי עכו"ם קונים שביטה וכיון שיצאו מחוץ לתחומן אין להם אלא ד' אמות. כ"כ הר"ן, כה"ח אות צ'. ואפי' לאחר אוכלן בתוך ד' אמות, מ"ב אות נ"ג. והיינו במקום שאין שם עירוב. ט"ז, אבל במקום שיש שם עירוב הו"ל כד"א.

^א. דרק באיסור צידה ואיסור מחובר דאיסור תורה החמירו גם ביו"ט שני של גלויות, אבל באיסור תחומין הקלו ומותר ליל שני אחר שהמתין בכדי שיעשו. ט"ז ס"ק י"ב.

^ב. ו אם היחיד התפלל מוסף וכשהגיע ל"והשיאנו" הלך אחר ההרגל ואמר רצה ומודים ושים שלום, הרי זה יחזור לראש ודלא כמי שנסתפק בזה. כה"ח אות ד'.

עמהם בלחש א.

דף מ:

עין משפט א. או"ח סימן תכה פעיף ג

ג. ה. ר"ח שחל להיות בשבת כולל במוסף בברכה רביעית שבת ור"ח ז וחותרם מקדש השבת וישראל וראשי חדשים ה.

עין משפט ב. או"ח סימן תכה פעיף א

א. א. ר"ח שחל להיות בשבת בערבית י בשחרית ובמנחה מתפלל של שבת ואומר יעלה ויבא בעבודה, ואינו מזכיר של שבת ביעלה ויבא ז.

א. ב. מוציאין ב' ס"ת וקורין בראשון שבעה ח בסדר היום ואומרים

ג. ועל פי סודן של דברים שניהם צריכים גם לחש וגם חזרה. ש"ץ התוקע וטעה בלחש אין זה מעכב, וכ"ש דאין היחידים צריכים לשמוע על סדר הברכות שאף אם לא שמעו תקיעות דמיושב יחזרו ויתקעו אחר התפלה אותו הסדר שטעה בו. מהרשב"א בסי' רצ"ה.

מ"מ מותר לעשות לש"ץ סימן או תנועה שטעה והוא חוזר, ובפרט ע"פ סודן של דברים שצריך תקיעות דלחש וגם של חזרה. כה"ח אות ו'.

ד. שמניחים מוסף שבת ואומרים אתה יצרת, וכדי לפרסם שהוא ר"ח, ואם טעה והתפלל מוסף שבת במקום שבת ור"ח ואמר יעלה ויבא בעבודה, לדעת הרדב"ז צריך לחזור ולומר מוסף שבת ור"ח, אבל לדעת הפר"ח א"צ לחזור אלא יכוון עם הש"ץ, ואם התפלל ביחיד א"צ לחזור דספק ברכות להקל. ואם לא הזכיר יעלה ויבא ואמר רק מוסף שבת בלבד חוזר. כה"ח אות כ"ו.

ה. ואם חתם רק מקדש השבת יצא והוא שהזכיר ר"ח באמצע, כה"ח אות כ"ח. ושם באות כ"ט הביא סגולה נפלאה מכל צרה וצוקה ובפרט בזמן הדבר רח"ל שמידת הדין מתוחה לומר בכל ג' תפלות של ר"ח בסוף העמידה "עלינו לשבח עד אין עוד" ישר והפוך ז"פ, ופעם אחת יאמר אבגית"צ, וב"פ קבל רנת עמך שגבנו טהרנו נורא, ויכוון בקר"ע שט"ן, ואח"כ יאמר על כן נקוה לך עד הסוף, ויכוון בסופי תיבות מהר"ה בתפארת עוזך סופי תיבות תכ"ה, ואח"כ יאמר מזמור ז' בתהילים "שגיון לדוד" ע"כ, והוא מפרי עץ חיים שער י"ט פ"ג.

ו. ואם לא אמר יעלה ויבא בערבית אין מחזירין אותו, אבל אם זה חוה"מ מחזירין אותו גם בערבית.

ז. לפי שכבר הזכיר בברכה רביעית, וכן בברה"מ אומר יעלה ויבא אחרי רצה, ואינו מזכיר של שבת שכבר הזכירו ברצה. כה"ח אות ד'.

ח. דלכתחילה אין המפטיר עולה במנין ז'.

קדיש^ט, ובספר השני קורא מפטיר^י מוביום השבת וכן ובראשי
חדשיכם עד סוף הפרשה, ומפטיר השמים כסאי^ב, חוץ מר"ח אלול^ל
שאם חל בשבת מפטירין עניה סוערה כדי שלא להפסיק בז' דנחמתא^מ.

הגה: וי"א דגם בר"ח אלול שחל בשבת מפטירין השמים כסאי^ב, וכן נוהגים
במדינות אלו^ס, אבל ר"ח אב שחל בשבת מפטירין שמעו, וי"א השמים
כסאי וכן עיקר^ע במקום שאין מנהג.

הגה: אם חל ר"ח בד' פרשיות שהם שקלים, זכור, פרה והחודש, אין מפטירין
השמים כסאי אלא הפטרת ד' הפרשיות.

עין משפט ג. או"ח סימן תכה סעיף ג
עיין לעיל עין משפט אות א.

עין משפט ד. או"ח סימן תקפב סעיף ו

ו. בתפלה אומר ותתן לנו את יום הזכרון הזה^ב, ואינו מזכיר ר"ח^ז.

ט. אך מנהג בני אשכנז לומר רק קדיש אחד על שניהם, ובני ספרד אומרים קדיש על כל
אחד, כה"ח אות ו'.

י. ובברכות ההפטרה אינו מזכיר של ר"ח כמ"ש בסי' רפ"ד סעיף ב', ובמ"א בסי' ש"ץ
ס"ק ז' כתב דבחוה"מ סוכות מזכיר של סוכות וחותרם והזמנים משום דחלוק בקורבנותיו
בכל יום, וכל אחד ומנהגו בזה, ועיין בכה"ח אות ז'.

כ. שיש בה ענין ר"ח, שנאמר והיה מידי חדש בחדשו. ואם שכח וקרא הפטרת
השבוץ וכבר בירך קורא "השמים כסאי" בלא ברכות, מ"ב אות ד'.

ל. שאין מדלגין ג' דפורענות ולא ז' דנחמה, ב"י.

מ. אבל אחרי עניה סוערה אומר פסוק ראשון ואחרון של השמים כסאי, כה"ח אות
י"א.

נ. שיש בה שניהם נחמת ציון ור"ח.

ס. באשכנז, אבל בספרד נהגו כפסק השו"ע.

ע. וביאור הגר"א דחה סברא זו ופסק כדעה ראשונה שמפטירין שמעו.

פ. ואם חתם מקדש ישראל והזמנים חוזר, הגם שר"ה בכלל זמנים, אבל אם חתם מקדש
ישראל ויום הזכרון ולא אמר מלך על כל הארץ א"צ לחזור. כה"ח אות מ"ג-מ"ד.

צ. כתב הלבוש הטעם מפני עירבוב השטן שיש להעלים ר"ח ממנו, וכתב עליו המט"י
שאינו עיקר ואין לנו אלא דברי הגמ' דזכרון אחד עולה לכאן ולכאן.

עין משפט ה.

או"ח סימן רכה פעיף ג

ג. הרואה פרי חדש ק שמתחדש בכל שנה מברך עליו שהחיינו ונהגו שלא לברך עד שעת אכילה ר.

הגה: מי שבירך בשעת ראייה לא הפסיד.

הגה: אין לברך עד שיגמר גידול הפרי.

הגה: אם לא בירך בראייה הראשונה מברך בראייה השניה ש.

עין משפט ו.

או"ח סימן תריט פעיף א

א. נוהגים שבליל יוה"כ אומר השליח צבור בישיבה של מעלה ה ובישיבה של מטה א וכו' ונוהגים שאומרים כל נדרי ואח"כ מברך

ק. וברכה אחת של שהחיינו פוטרת כמה פירות חדשים שהיו לפניו. ועל הריח שמתחדש בכל שנה אין מברכין שהחיינו, כה"ח אות כ'.

ר. וטעם שהחיינו וקימנו והגיענו ג"פ כנגד "הללי נפשי את השם, אהללה ה' בחיי, אזמרה לאלהי בעודי".

ותחלה יברך ברכת הפרי ואח"כ ברכת שהחיינו וכן המנהג, כה"ח אות כ"ד.

גם הסומא מברך על אכילת פרי שהחיינו.

ו על פרי מורכב כיון שיש בזה מחלוקת שב ואל תעשה עדיף ולא יברך עליו שהחיינו, כה"ח אות כ"ו.

אפשר לברך שהחיינו אפי' על חצי פרי, כה"ח אות ל"ב.

ש. אבל אם כבר אכל מאותו פרי ושכח ולא בירך יכוון לצאת ע"י אחר או ישים פרי חדש זה ליד פרי חדש אחר שלא אכל עדיין ויברך על זה שלא אכל עדיין ויכוון לפטור הפרי שכבר אכל, כה"ח אות ל"א.

ת. ובדרשות מהרי"ל כתוב שהגדול מכולם יאמר בישיבה של מעלה, כ"כ הב"ח. ובמנהגים כתוב שצריך שיצרף עוד שנים עמו. כה"ח אות ה'.

מי שלא רצה לעמוד לדין תורה והלך בערכאות אין ראוי לעבור לפני התיבה אפי' באקראי אם לא ששב בתשובה. כה"ח אות ז'.

א. ולהתיר להתפלל עם העבריינים והם כל איש שעבר על גזירת הקהל מתירים להם כדי להתפלל עמהם, כ"כ הב"י בשם המרדכי. אמר ר"ש חסידא בכריתות דף ו' ע"ב כל ת"צ שאין בה ממושעי ישראל אינה תענית שהרי החלבנה ריחה רע ומנאה הכתוב עם סמני הקטורת, וא"כ ההתרה כאן כדי שגם פושעי ישראל שעברו על גזירת הקהל אפשר לצרפם בבחינת החלבנה.

ו ויש אומרים ג"פ כל נדרי כמו ההתרה, ויש שאומרים פעם אחת וכל מקום ומנהגו. כה"ח אות י"ג. ויש נוהגים להוציא ג' ס"ת ויש נוהגים ס"ת אחד ויש נוהגים ז' ס"ת, ואם לא הוציאו כלל אינו מעכב כי זה רק מנהג. כה"ח אות ט"ז. מ"מ ס"ת פסול לא יוציאו אותו.

שהחיינו ב.

הגה: אח"כ מתפללים ערבית. ונוהגים לומר כל נדרי בעוד היום ב, ואומרים אותו ג"פ ד, וכל פעם מגביה קולו יותר מבראשונה. ולא ישנה אדם ממנהגים ה.

עין משפט ז. אר"ה סימן רמט סעיף ג. ד.

ג. ד. דרך אנשי מעשה להתענות ב בכל ע"ש.

ובשער הכוונות דף ק' ע"א כתב המנהג שנהגו להוציא ס"ת או ג' ס"ת בליל יוה"כ ואומרים עליו התרת נדרים הנזכר בספר הזוהר וכו'. ופעם ציוה האר"י לאחד מתלמידיו שיקנה מצוות הוצאת ס"ת בלילה הזו בכל מה שיוכל והודיע לו הכוונה שיכוון בעת הוצאתו. ובספר פרי עץ חיים שער כ"ז פ"ב כתב שציוהו האר"י ז"ל שיקח ס"ת ראשון הנקרא ספר כל נדרי בכל ממון שיפסקו עליו וע"ש הכוונה שצריך לכוון, וכתב שיקח הס"ת ויחבקהו בב' זרועותיו וינשקהו ויכוין לתקן מה שפגם בעון הקרי ולהעלות אותה טיפה מהקליפה לקדושה בזכות הס"ת, וכן מה שפגם בנדרים ושבועות.

וע"כ בעת שמחבק הס"ת, ומנשקו יאמר נוסח זה, יה"ר מלפניך ה' או"א שתמחול לי על כל מה שחטאתי לפניך בעון שז"ל, ובעון נדרים ושבועות מנעורי ועד היום, ויתוקנו כל השמות שפגמתי בהם, ויעלו כל נצוצי הקדושה שנפלו אל הקלי' אל שרשם העליון "חיל בלע ויקיאנו מבטנו יוריחנו אל" בזכות ס"ת הזו ובזכות קדושת היום, וברוב רחמין וברוב חסדיך, יהיו לרצון אמרי פי וכו'... ויהי נועם וכו'... כה"ח אות ט"ו.

ואין זה כולל ב"כל נדרי" הנדרים שחבירו משביעו או ב"ד, דבזה אין מועיל ביטול ולא תנאי שהרי הוא נודר ונשבע ע"ד ביה"ד. כה"ח אות י"ט.

ב. וכל אחד יברך לעצמו בלחש, ויש הסומכין על ברכת הש"ץ שמכוון להוציאן ידי חובה.

ובבן איש חי כתב שהמנהג שזה שאוחז הס"ת ואומר כל נדרי הוא מברך שהחיינו וכל מקום ומנהגו, בן איש חי פ' וילך אות י"א.

ג. מטעם דאין מתירין נדרים בשבת ולא ביו"ט, כ"כ הב"ח אך הריב"ש בתשובה סי' שצ"ד צידד ללמד זכות על האומרים אותו בלילה דקיי"ל נדרים שהם לצורך היום מתירין אפי' בשבת ויו"ט.

ד. כדי לפרסם הדבר. כ"כ הסמ"ג. ואפי' שאדם עשה התרת נדרים בערב ר"ה וערב יוה"כ לא יסמוך ע"ז שלא לומר כל נדרי בליל יום הכיפור. כה"ח אות כ"ח.

ה. יש אומרים באהבה מקרא קודש ויש שאין אומרים אותו. כה"ח אות ל"א.

ואם חל בשבת יש שאין אומרים "או"א אבותינו רצה נא במנוחתנו" שהוא יום תענית, כ"כ הלבוש, ויש שאומרים אותו וכן ראוי לנהוג לאומרו. כה"ח אות ל"ב.

ו. ב"י כדי שיכנסו לשבת כשהם תאבים, ובספר דעת חכמה כתב כדי שאדם יפשפש במעשיו וע"י התורה והרהורי תשובה יזכה לתוספת נשמה, כה"ח אות כ"א.

והמ"א בס"ק ז' הביא בשם כמה פוסקים דאסור להתענות בע"ש כדי שלא יכנס לשבת כשהוא מעונה, אם לא שהוא איסטיניס, וכך משמע משער הכוונות דף ס' ע"ג כיון שביום ו' מקבל תוספת נשמה אין ראוי להתענות. כה"ח אות כ"ב.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ה. ה. אם קיבל עליו להתענות בע"ש צריך להתענות עד צאת הכוכבים ז, אם לא שפירש ח בשעת קבלתו עד שישלים הצבור תפלתו.

הגה: וי"א שא"צ שישלים תעניתו אלא מיד אחרי שיצאו מביהכנ"ס ט יאכל, ע"כ בתענית יחיד לא ישלים, וטוב לפרש י זאת בעת קבלת התענית.

ובתענית צבור ישלים כ, והכי נהוג.

ה. ו. אם זה תענית חלום צריך להשלים תעניתו עד צאת הכוכבים.

עין משפט זז. אר"ח סימן תקנב סעיף י

יא. אם חל תשעה באב באחד בשבת או שחל ביום שבת ונדחה, אוכל בשר ושותה יין בסעודה המפסקת בשבת ל ומעלה על שולחנו אפי' כסעודת שלמה המלך בעת מלכותו.

הגה: ומ"מ צריך להפסיק מבעוד יום.

ז. היינו אפי' תענית יחיד, וכ"כ התוס' בפ' בכל מערבין בשם הירושלמי.

ח. ה"ה אם היראה כן בלבו סגי. כה"ח אות כ"ד.

ט. ובלבד שיהיה מפלג המנחה ולא לפני כן, ודוקא בע"ש אבל ביום חול לא מיקרי השלמה לפני צאת הכוכבים, מ"א ס"ק ח'.

י. וידעת מר"ן השו"ע צריך לפרש, ואם לא פירש צריך להשלים עד צה"כ, אפי' בתענית יחיד. כה"ח אות כ"ה. וגם ביום היא"ר ציי"ט צריך שבפעם הראשונה יפרש, אבל בלי שפירש מתענה עד צה"כ, וכן בתענית חלום. כה"ח אות כ"ט, ועיין באות ל"ב.

כ. ובתענית צבור ישלים ולא מהני תנאי דלא בעצמו תלוי הדבר, מ"א ס"ק ח'.

ל. ואם מונע עצמו משום האבלות עבירה היא בידו. מ"ב אות כ"ג.

ומזמנים בסעודה שלישית הגם שהיא סעודה המפסקת משום כבוד שבת. כה"ח אות נ"א.